

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG INZAKE BRIEF FICHE: MEDEDELING FINANCIËLE GELETTERDHEID

II Reactie van de minister

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de PVV, VVD, CDA en BBB ten aanzien van het Fiche Mededeling financiële geletterdheid (Kamerstuk 22112 nr. 4202). Bij de volgorde van de beantwoording is de volgorde van de inbreng van het schriftelijk overleg aangehouden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie zetten zich altijd in om de bestuurlijke autonomie van Nederland in de Europese Unie te beschermen. Deze leden vrezen dat het voorliggende voorstel een precedent kan scheppen om invloed uit te oefenen op het nationale onderwijsbeleid. Hoewel deze leden het belang van financiële geletterdheid onderschrijven en kennisnemen van de geruststelling van de Europese Commissie dat het integreren van financiële geletterdheid in het schoolcurriculum geen onderdeel van de strategie vormt, vragen deze leden het kabinet om te verduidelijken in hoeverre het voorliggende voorstel invloed heeft op de nationale beleidsruimte op onderwijsgebied.

Zoals in het BNC-fiche wordt genoemd is en blijft de integratie van financiële geletterdheid in schoolcurricula een verantwoordelijkheid van de lidstaten zelf. De strategie dient als aanvulling op en versterking van bestaand (nationaal) beleid en initiatieven om financiële geletterdheid te bevorderen. Uit de pijlers en voorgenomen acties van de Europese Commissie blijkt dat de mededeling geen invloed heeft op de nationale beleidsruimte op onderwijsgebied.

De leden van de PVV-fractie constateren dat het kabinet in zijn reactie op het voorstel meerdere voorbeelden noemt over hoe de Staat zich momenteel inzet voor het bevorderen van financiële geletterdheid. Deze leden vragen het kabinet om uit te leggen wat het voorliggende voorstel concreet bijdraagt bovenop de vele initiatieven die er nu al zijn.

Het kabinet ziet de mededeling van de Commissie, gericht op het vergroten van de financiële inclusie en geletterdheid, als een waardevolle aanvulling op het bestaande beleid, met extra aandacht voor kwetsbare groepen. De Commissie streeft ernaar financiële geletterdheid te vergroten, zodat burgers hun financiën beter kunnen beheren en vermogen kunnen opbouwen, bijvoorbeeld via (retail)beleggen. Daarvan profiteren zowel burgers als de bredere economie. Het kabinet moedigt meer aandacht voor financiële geletterdheid aan. Door samenwerking tussen lidstaten en relevante stakeholders te stimuleren, *best practices* te delen en financieringsmogelijkheden te bieden, kan de Commissie een ondersteunende rol vervullen en lidstaten helpen hun initiatieven op het gebied van financiële geletterdheid verder te ontwikkelen en te versterken.

Deze leden vragen het kabinet of het kabinet kan garanderen dat Nederland niet weer, als braafste jongetje van de klas, allerlei nationale koppen gaat introduceren om zo vorm te geven aan voorliggende voorstel.

De strategie voor financiële geletterdheid van de Commissie is een zogenaamde mededeling. Dit is een instrument van de Commissie om een standpunt of beleidsvisie toe te lichten. Het betreft dus geen wetgevingshandeling en daarmee zijn nationale koppen niet aan de orde.

Tot slot vragen de leden van de PVV-fractie of de uitvoering van het voorliggende voorstel leidt tot kosten voor de Nederlandse belastingbetaler. Deze leden verzoeken het kabinet om te verduidelijken welke kosten het voorstel met zich meebrengt.

Met dit voorstel zijn geen extra kosten gemoeid. Zoals in het fiche wordt genoemd stelt de Commissie voor om al haar inspanningen in te passen binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en hebben de voorstellen geen invloed op de rijksbegroting.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van het waar opportuun gelijktrekken van regels tussen Europese lidstaten om zo te komen tot een diepere kapitaalmarkt. Nederlandse bedrijven,

zeker scale-ups, hebben moeite om aan financiering te komen, waardoor de groei van deze bedrijven stopt. Dit zet onze economische groei en daarmee onze welvaart onder druk; zonder florerende bedrijven, ook geen goedbetaalde banen, zo merken deze leden op. Het is daarom nodig om een been bij te trekken en het bevorderen van financiële geletterdheid kan bijdragen aan een beter functionerende kapitaalmarkt, zo menen deze leden.

Subsidiariteit

Deze leden zijn echter onvoldoende overtuigd van de subsidiariteit van het plan voor financiële geletterdheid van de Europese Commissie. Deze leden lezen dat het kabinet de subsidiariteit rechtvaardigt omwille van het 'grensoverschrijdende karakter van het vrij verkeer van kapitaal en betalingen'. Deze leden vinden dit een ontoereikende toelichting op het subsidiariteitsbeginsel en ontvangen graag een uitgebreidere toelichting van het kabinet. Het bevorderen van financiële geletterdheid is belangrijk, maar dit kan ook op nationaal niveau gebeuren, zo menen deze leden. Deze leden zijn nog onvoldoende overtuigd van de subsidiariteit voor bijvoorbeeld het plan voor een EU-brede campagne voor financiële geletterdheid en het opzetten van een website voor een overzicht van financieringsmogelijkheden voor onderzoek naar financiële geletterdheid.

Door de financiële geletterdheid van burgers te vergroten, neemt de participatie in en het gebruik van kapitaalmarkten toe. Dit helpt om het volledige potentieel van het vrij verkeer van kapitaal en betalingen binnen de interne markt van de EU te benutten. De strategie van de Commissie dient als aanvulling op en versterking van bestaand, nationaal beleid. Hoewel Nederland al via onder meer Wijzer in geldzaken actief inzet op het vergroten van financiële geletterdheid, vindt het kabinet het delen van best practices uit andere lidstaten – waar bijvoorbeeld een grotere beleggingscultuur heerst – relevant en van toegevoegde waarde voor het nationale beleid. Daarnaast kan het bevorderen van de samenwerking, bijvoorbeeld met een EU-brede bewustwordingscampagne en het stimuleren van het delen van ervaringen tussen lidstaten, synergievoordelen creëren waarmee de EU nationale inspanningen effectief kan ondersteunen en versterken. Het kabinet vindt het daarbij positief dat verantwoord beleggen een prominente plek heeft in de strategie van de Commissie, omwille van het bevorderen van een Europese kapitaalmarktunie. Een hogere financiële geletterdheid en – als gevolg daarvan – naar verwachting betere financiële gezondheid van burgers dragen bij aan macro-economische en financiële stabiliteit doordat huishoudens hierdoor beter in staat zijn om financiële schokken op te vangen. Dat komt de economie en de hele kapitaalmarkt te goede. Uiteindelijk profiteert Nederland dus ook wanneer de financiële geletterdheid van huishoudens in de hele EU omhooggaat.

Zweden

De leden van de VVD-fractie zien tegelijkertijd meerwaarde in het delen van best practices voor financiële geletterdheid tussen lidstaten, zoals opgenomen in de plannen van de Europese Commissie. Deze leden denken dat Nederland een hoop kan leren van Zweden, waar reeds een veel diepere nationale kapitaalmarkt is. Deze leden zijn blij om te lezen dat het kabinet in de geannoteerde agenda Zweden expliciet als voorbeeld noemt voor Nederland. Welke mogelijkheden tot het overnemen van effectieve maatregelen uit Zweden ziet het kabinet voor de korte termijn?

Het kabinet constateert dat Zweden beschikt over een diepe kapitaalmarkt, deels als gevolg van fiscale regelingen. Zoals staat in het fiche 'Aanbeveling over het faciliteren van beleggingsrekeningen'¹ vindt het kabinet het aannemelijk dat fiscale stimulering in box 3 het gebruik van beleggingsrekeningen kan bevorderen. Het kabinet zal dit nader onderzoeken.

De strategie van de Commissie, die gericht is op het verzamelen van best practices van lidstaten, wordt door het kabinet positief beoordeeld. Nederland staat open voor het overnemen van effectieve maatregelen uit Zweden ten aanzien van het bevorderen van financiële geletterdheid, zodra hier meer inzicht in is verkregen door de inspanningen die volgen uit de strategie van de Commissie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie vinden het goed dat de Europese Commissie het belang deelt van financiële geletterdheid, met name in de huidige maatschappij waarin er meer kansen, maar ook risico's liggen. Deze leden hebben daarvoor ook in hun actieplan financiële weerbaarheid aandacht gevraagd. Deze leden vragen of het kabinet de mening deelt dat financiële geletterdheid een essentiële vaardigheid is die burgers in staat stelt hun financiële onafhankelijkheid en welzijn te waarborgen.

¹ Kamerstuk II, 2025/2026, 22 112, nr. 4201.

Het kabinet deelt de zienswijze van de CDA-fractie dat financiële geletterdheid van groot belang is om burgers te ondersteunen bij het realiseren van financiële onafhankelijkheid en welzijn. In de mededeling benadrukt de Commissie dat financiële geletterdheid een essentiële vaardigheid is, die door digitalisering en het toenemende aanbod aan financiële producten en diensten steeds belangrijker wordt. In de reactie op de mededeling onderschrijft het kabinet dit belang en verwelkomt het kabinet de strategie, die goed past bij lopende Nederlandse activiteiten op het gebied van financiële geletterdheid.

Deze leden vragen hoe het kabinet kijkt naar het niveau van financiële geletterdheid in Nederland en naar het niveau in Nederland ten opzichte van burgers in andere EU-lidstaten.

Uit de Eurobarometer van 2023 die het niveau van financiële geletterdheid binnen de EU in kaart brengt en waar de Commissie in haar aanbeveling naar verwijst, blijkt dat Nederland tot de best presterende landen behoort, met het hoogste percentage burgers dat een hoge score op financiële geletterdheid behaalt. Daarnaast toont internationaal vergelijkend trendonderzoek (PISA-2022)² naar de financiële geletterdheid van 15-jarigen aan dat Nederlandse 15-jarigen een hogere toetsscore hebben dan de gemiddelde score van de (deelnemende) OESO-landen. Nederland behoort hiermee, samen met een viertal andere landen³, tot de hoogst scorende (deelnemende) landen. Uit het onderzoek, dat is gebaseerd op een meting in 2022, komen ook aandachtspunten naar voren. Bijna een vijfde van de Nederlandse leerlingen behaalt het basisniveau financiële geletterdheid niet. Deze groep leerlingen met achterblijvende financiële geletterdheid verdient aandacht. Ook de Eurobarometer toont aan dat 15% van de Nederlandse burgers nog een lage score haalt. Samengevat blijkt dat Nederland in internationaal opzicht hoog scoort op financiële geletterdheid van burgers, maar dat op bepaalde onderdelen verdere verbetering noodzakelijk is om te zorgen dat alle burgers het basisniveau halen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat het kabinet meerdere acties beschrijft die reeds in Nederland worden genomen, maar deze leden merken op dat dit meer gericht lijkt op bewustwordingscampagnes en hulpverlening, dan op activerend beleid. Zo hebben deze leden meerdere keren gevraagd naar door de overheid gefaciliteerde producten die financiële weerbaarheid vanaf jonge leeftijd kunnen vergroten, zoals zilvervlootsparen, bouwsparen of gefaciliteerd beleggen. Het kabinet heeft steeds aangegeven dat de markt voldoende mogelijkheden biedt en dat daar geen rol voor de overheid is weggelegd, al is op het laatste onderdeel beweging. Deze leden vragen hoe het kabinet inmiddels kijkt naar genoemde producten. Ook vragen deze leden welke initiatieven het kabinet op korte termijn gaat nemen ten aanzien van het bereiken van hogere participatie van (retail)beleggers, aangezien het kabinet zelf aangeeft dat fiscaal anders behandelen bijvoorbeeld al niet mogelijk is de komende jaren in verband met de implementatie van het nieuwe Box 3-stelsel.

Het is essentieel voor huishoudens om voldoende spaarbuffer achter de hand te hebben om financiële tegenslagen op te vangen of om te sparen voor een uitgave in de toekomst. Het is dan ook positief dat uit cijfers, onder meer uit onderzoek van het Nibud⁴, blijkt dat het merendeel van de Nederlandse scholieren reeds spaart. In 2024 is de Kamer per brief⁵ geïnformeerd over de visie op het stimuleren van sparen en het aanbod van spaarproducten. In deze visie ligt de nadruk inderdaad op financiële educatie en het sturen van gedrag. De kabinetsvisie ten aanzien van het herintroduceren van zilvervlootsparen blijft ongewijzigd. Het kabinet ziet op dit moment geen urgente aanleiding om sparen (onder minderjarigen) te stimuleren via een subsidiemaatregel. Ook ten aanzien van bouwsparen is de zienswijze van het kabinet ongewijzigd. Zoals is toegelicht in een Kamerbrief⁶ heeft de financieringsvorm bouwsparen binnen het huidige stelsel naar het oordeel van het kabinet geen toegevoegde waarde voor de Nederlandse markt.

Zoals in de Kamerbrief⁷ over het stimuleren van sparen is toegelicht, blijkt dat de meeste impact te bereiken is bij huishoudens die wel de mogelijkheid hebben om te sparen, maar dit in de praktijk niet doen. Het gaat hierbij om huishoudens met midden- en hoge inkomens die, door het ontbreken van een financiële buffer, onnodig kwetsbaar zijn voor financiële tegenslagen.

² <https://www.pisa-nederland.nl/wp-content/uploads/2024/09/PISA-2022-De-Verdieping-De-financiele-geletterdheid-van-15-jarigen.pdf>

³ België (Vlaanderen), Denemarken, Canada en de Verenigde Staten.

⁴ Uit het rapport *Financiële opvoeding in een digitaal tijdperk* van het Nibud (2023) blijkt dat 91% van de Nederlandse scholieren van 6 tot 14 jaar spaart.

⁵ Kamerstuk II, 2023/2024, 36 410-IX, nr. 45.

⁶ Kamerstuk II, 2020/2021, 32 847, nr. 722.

⁷ Kamerstuk II, 2023/2024, 36 410-IX, nr. 45.

Momenteel voert een extern bureau in opdracht van het ministerie van Financiën een gedragsonderzoek uit naar deze specifieke doelgroep. In dat onderzoek kijken de onderzoekers naar de achterliggende gedragsinzichten, oorzaken en belemmeringen die hen ervan weerhouden om een spaarbuffer op te bouwen. De uitkomsten van dit onderzoek worden medio 2026 verwacht.

Het kabinet sprak zich in de kabinetsinzet voor de Europese kapitaalmarktunie⁸ reeds positief uit over mogelijkheden om consumenten die veel sparen en verantwoord meer zouden kunnen beleggen, aan te moedigen om te (beginnen met) beleggen. Daarnaast tekende Nederland op 5 juni jl. in een kopgroep van deelnemende lidstaten een intentieverklaring voor de lancering van het beleggingslabel Finance Europe, wat als doel heeft om meer en duidelijke mogelijkheden te geven om te beleggen in de Europese economie om zodoende het rendement op hun vermogen te vergroten.⁹ Ook beoordeelde het kabinet de aanbeveling van de Commissie voor een raamwerk voor een (EU-)beleggingsrekening positief.¹⁰ Voor zowel Finance Europe als voor de (EU-)beleggingsrekening geldt dat eventuele fiscale stimulering pas wordt onderzocht wanneer het nieuwe box 3-stelsel in werking is getreden. Om hier toch meer vaart achter te zetten, heeft het kabinet tijdens het Commissiedebat Eurogroep/Ecofin op 3 december jl. toegezegd om een onderzoek te doen naar mogelijkheden om beleggen fiscaal te stimuleren (in box 3). Dit onderzoek is toegezegd voor medio 2026. Daarnaast zijn er gesprekken met de sector over hun rol in het stimuleren van consumenten met voldoende spaarbuffer om te beleggen. Zo hebben banken toegezegd om hun klanten periodiek te informeren over spaarproducten en alternatieve manieren voor vermogensopbouw en hebben zij toegezegd om door te gaan met uiteenlopende initiatieven voor het versterken van financieel bewustzijn rondom vermogensopbouw.¹¹

Tegelijkertijd hebben de leden van de CDA-fractie ook vele malen gewezen op de risico's van beleggen in risicovolle crypto, de steeds verdere en brutalere uitbreiding van buy now pay later-initiatieven, de mooie praatjes van influencers en het ontstaan van schulden door online gokken. Deze leden merken op dat het kabinet tot zover nauwelijks in staat is geweest deze ontwikkelingen aan banden te leggen, ondanks vele oproepen uit politiek en maatschappij. Is het kabinet bereid hier op nationaal niveau een tandje bij te zetten en niet alleen ontwikkelingen vanuit Europa af te wachten?

Ongewenste financiële beïnvloeding van (jonge) consumenten vormt een risico voor de financiële weerbaarheid. Deze weerbaarheid is een belangrijk speerpunt van het kabinet, omdat het essentieel is dat mensen overzicht houden over hun financiën en ook bij ingrijpende levensgebeurtenissen verantwoorde financiële keuzes kunnen maken. In de Kamerbrief¹² over ongewenste online beïnvloeding van (jonge) consumenten is de Kamer geïnformeerd over de bestaande wet- en regelgeving, alsmede over de lopende en voorgenomen acties die zijn gericht op bescherming van consumenten tegen ongewenste online beïnvloeding op financieel terrein en het toezicht op influencers.

Door voortdurende innovatie blijft consumentenbeïnvloeding op financieel terrein zich ontwikkelen. Beleid en wetgeving, en het daarop gerichte toezicht, kunnen de daarmee samenhangende risico's en schade beperken, maar deze niet volledig voorkomen. Het kabinetsbeleid richt zich daarom in de eerste plaats op financiële educatie, aangevuld met beleid en wetgeving en effectief toezicht. In dat kader worden goede stappen gezet, waarbij Nederland soms al verder gaat dan waartoe op Europees niveau is besloten. Zo wordt *Buy Now, Pay Later* (BNPL) op EU-niveau goed gereguleerd, maar gaat Nederland hierin een stap verder door een algeheel BNPL-verbod in te voeren voor minderjaren. Daarnaast heeft het kabinet aanbieders aangespoord om prudent gebruik van BNPL tot de inwerkingtreding van wetgeving te bevorderen via een gedragscode. Ook op het gebied van influencers zijn verdere stappen gezet. Zo heeft de Autoriteit Financiële Markten (AFM) in 2024 op basis van bestaande wetgeving diverse influencers boetes opgelegd voor de samenwerking met een illegale vermogensbeheerder.¹³

Het is positief dat in het recente politieke akkoord tussen de Raad en het Europees Parlement inzake de Europese *Retail Investment Strategy* afspraken zijn gemaakt over strengere regels voor

⁸ Kamerstuk II, 2024/2025, 21 501-07, nr. 2099.

⁹ Het verslag van de ondertekening op 5 juni jl. en de intentieverklaring zijn te vinden in de aanbieding van de geannoteerde agenda van de Eurogroep en Ecofin van juni 2025 (Kamerstuk II, 2024/2025, 21 501-07, nr. 2118).

¹⁰ Kamerstuk II, 2025/2026, 22 112, nr. 4201.

¹¹ Kamerstuk II, 2025/2026, 32 013, nr. 314.

¹² Kamerstuk II, 2023/2024, 27 879, nr. 95.

¹³ <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2024/juni/boete-hogervorst>

finfluencers en voor beleggingsondernemingen die gebruikmaken van de diensten van finfluencers om reclame voor hen te maken.¹⁴ Hierover zal ik de Kamer later nader informeren. Daarnaast heb ik – samen met de minister van Economische Zaken en naar aanleiding van een toezegging uit voornoemde Kamerbrief over ongewenste beïnvloeding – in Brussel ervoor gepleit om finfluencers expliciet te verbieden om financiële producten of diensten aan te prijzen die worden aangeboden door illegale financiële ondernemingen. Dit door de Europese Commissie te verzoeken deze handelspraktijk onder alle omstandigheden aan te merken als een oneerlijke handelspraktijk.¹⁵ Deze voorgestelde wijziging beoogt het eenvoudiger te maken om op te treden tegen finfluencers wanneer zij de grens overschrijden. Tot slot heb ik – eveneens naar aanleiding van een toezegging uit dezelfde Kamerbrief – samen met de AFM input gegeven op de verdiepingsmodules van de e-learning voor het 'influencer-certificaat' die de belangrijkste regels uitleggen die gelden voor finfluencers (zoals het verbod om zonder vergunning persoonlijk beleggingsadvies te geven).¹⁶ Gecertificeerde influencers zijn zo op de hoogte van de regels die gelden voor marketing voor beleggingsdienstverlening, wat verantwoorde influencer-marketing moet bevorderen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de eerste pijler gaat over uitwisselen van best practices. Naast de recente berichten van de Europese Commissie over de Zweedse overheidsbeleggingsspaarrekening als goed voorbeeld, vragen deze leden of het kabinet nog meer voorbeelden kan noemen van succesvolle initiatieven van lidstaten om financiële weerbaarheid te vergroten en de kansen hiervan te benutten voor de samenleving en/of economie.

Eerder is in Europees verband verkend welke initiatieven lidstaten nemen om de financiële geletterdheid van burgers te verbeteren en om de belangstelling voor vermogensopbouw op de lange termijn via beleggen te vergroten. De door de Commissie aangekondigde acties op het terrein van financiële geletterdheid bieden handvatten om deze verkenning verder uit te werken en best practices te delen. Momenteel beschik ik niet over concrete voorbeelden van succesvolle initiatieven van andere lidstaten. Ik beschouw de strategie van de Commissie juist als een kans om dergelijke best practices nader te inventariseren en te beoordelen welke hiervan het meest relevant en toepasbaar zijn in de Nederlandse context.

Het kabinet verwijst ook naar de samenwerking in het OESO-INFE netwerk. Dit netwerk heeft reeds eerder geadviseerd om financiële educatie in het onderwijs te verwerken, maar de leden van de CDA-fractie merken op dat dit nog op incidentele basis gebeurt, en vooral in het kader van projecten zoals de week van het geld. Deze leden vragen welke acties nog meer kunnen worden genomen om financiële praktijken structureel in bijvoorbeeld reken- en economielessen te verwerken.

Zoals in het BNC-fiche wordt genoemd is en blijft de integratie van financiële geletterdheid in schoolcurricula een verantwoordelijkheid van de lidstaten zelf. Op 21 november jl. stuurde de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de Kamer een brief¹⁷ met de laatste sets kerndoelen, waarmee alle geactualiseerde kerndoelen voor het primair en voortgezet onderwijs zijn opgeleverd. Allereerst is er met de nieuwe kerndoelen (mens & maatschappij) meer aandacht voor financiële vaardigheden die leerlingen nodig hebben om te leren omgaan met geld, bijvoorbeeld hoe keuzes worden beïnvloed door (sociale) media en bedrijven en thema's als inkomen, uitgaven, sparen, schulden en financiële risico's.¹⁸ Met kennis over financiën, werk en inkomen, samenwerking, welzijn en welvaart, eigen gedrag en de impact van economische keuzes op de leefomgeving leren leerlingen betere afwegingen maken. Daarnaast is er in de kerndoelen meer aandacht voor samenhang tussen verschillende leergebieden. Zo leren leerlingen bij rekenen en wiskunde ook rekenen met geld. De doelen over financiële geletterdheid kunnen dus ook in wiskunde- of economielessen een plaats krijgen als een school daarvoor kiest. Scholen hebben de ruimte om zelf invulling te geven aan deze doelen en kunnen dat ondersteunen met bijvoorbeeld deelname aan de Week van het geld.

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/12/18/retail-investment-strategy-council-and-parliament-agree-on-package-to-empower-consumers-while-boosting-markets/>

¹⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/11/12/non-paper-digital-fairness-act>

¹⁶ Het influencer-certificaat is bedoeld om bij influencers, waaronder finfluencers, de kennis van de regels te vergroten, waarmee onder meer de transparantie binnen (f)influencer-marketing wordt bevorderd. (F)influencers die het certificaat hebben behaald, worden in een openbaar register opgenomen en gemonitord. Zie: <https://influencerregels.com/>.

¹⁷ <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2025D47629>

¹⁸ <https://open.overheid.nl/documenten/d07a90da-3bd4-4f74-97a7-fdb9ef561ae5/file>

Het kabinet noemt ook de Subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen (voor het middelbaar beroepsonderwijs, voortgezet onderwijs en een afgebakende groep basisscholen). Deze leden vragen of het klopt dat de subsidie voor een beperkte periode loopt. Deze leden vragen of het kabinet kan rapporteren over de resultaten van de subsidieregeling tot zover.

De subsidie is toegekend voor een vooraf vastgestelde, beperkte periode. In februari 2026 zal het vierde tijdvak openen voor alle mbo-, middelbare scholen en basisscholen die in de eerdere tijdvakken geen subsidie hebben ontvangen. De projectperiode is drie jaar en loopt tot en met 2029. De Subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen is onderdeel van de aanpak Armoede en Schulden vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Op 6 juni jl. stuurde de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de kamer een brief¹⁹ over de aanpak. Daarin staat dat de evaluatie van deze regeling in de zomer 2025 is gestart, en zal worden afgerond in 2028. Eind 2025, 2026 en 2027 verschijnen tussentijdse monitorrapporten over de regeling, waarin wordt ingegaan op onder meer het bereik van de regeling (scholen, docenten/leerkrachten en leerlingen/studenten), realisatie en geleerde lessen. In 2028 wordt het eindrapport met de evaluatie van de subsidieregeling opgeleverd en zal deze naar de Kamer worden verzonden.

De leden van de CDA-fractie merken op dat het kabinet een lijst acties vanuit het kabinet noemt. Deze leden vragen of deze acties regelmatig geëvalueerd worden en zo ja, of de minister de laatste evaluatie kan meesturen met de beantwoording van de vragen.

Het belang van evalueren wordt breed onderschreven om zo de effectiviteit van beleid vast te stellen, te verbeteren en verantwoording af te leggen over de inzet van publieke middelen. Ook het platform Wijzer in geldzaken vindt het belangrijk dat de activiteiten regelmatig worden geëvalueerd. Evaluaties en publiciteitsonderzoeken van de kernprojecten vormen een belangrijk fundament voor de activiteiten van Wijzer in geldzaken. Deze evaluaties, bijvoorbeeld naar de Pensioen3daagse of de Week van het geld, zijn van belang om de effectiviteit van de initiatieven te monitoren en waar nodig het beleid bij te sturen. In de jaarplannen²⁰ van het platform wordt teruggeblikt op de activiteiten, resultaten en ontwikkelingen van het afgelopen jaar, waarbij wordt ingegaan op de resultaten afkomstig uit de evaluaties.

De leden van de CDA-fractie lezen in de tweede pijler over bewustmakingscampagnes, vooral ook gericht op financieel kwetsbare mensen. Deze leden vragen of inzicht en overzicht voor deze groepen niet de eerste stap is naar meer financiële geletterdheid. In dat kader vragen deze leden hoe het staat met de uitvoering van de motie van de CDA-fractie om alle betalingen vanuit de overheid rond dezelfde datum plaats te laten vinden, zodat mensen hun vaste lasten daarop kunnen laten aansluiten.

Het is bekend dat één vast betaalmoment bijdraagt aan het creëren van overzicht voor mensen met financiële stress en kan helpen bij het vergroten van grip op het eigen leven. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil bijdragen aan de financiële positie van mensen en onderzoekt daarom de praktische mogelijkheden om inkomensmomenten én uitgavenmomenten op elkaar af te stemmen. Hierbij zijn onder meer de uitvoeringsgevolgen voor zowel publieke dienstverleners als (semi)private partijen van belang. Zo wordt gekeken naar mogelijke risico's voor bijvoorbeeld banken bij de invoering van één betaalmoment, wat dit betekent voor de bereikbaarheid van servicecentra indien veel mensen rond hetzelfde moment contact zoeken, en wat de financiële gevolgen zijn voor overheidsinstanties als het UWV, de Dienst Toeslagen en gemeenten. De uitkomsten van dit onderzoek zullen in de eerste helft van 2026 aan de Kamer worden aangeboden, waardoor besluitvorming over dit onderwerp in de loop van 2026 kan plaatsvinden.

Daarnaast heeft het kabinet in het bijzonder aandacht voor het thema pensioenen, gezien de complexiteit van het stelsel en de impact ervan op de (toekomstige) financiële positie van huishoudens. De leden van de CDA-fractie vragen hoe effectief de minister vindt dat hij hierin is, gezien het artikel van 1 december 2025 in de Telegraaf: "Pensioen-ellende dreigt voor werkende."

De inzet op pensioenbewustheid via publiekscampagnes kan effectief zijn. In het genoemde artikel wordt verwezen naar de groep werknemers zonder pensioenopbouw en regelingen met beperkte premie-inleg. Om de groep werknemers zonder pensioen te laten afnemen heeft het kabinet de

¹⁹ Kamerstuk II, 2024/2025, 24 515, nr. 799.

²⁰ De jaarplannen van de afgelopen jaren zijn raad te plegen via:
<https://www.wijzeringeldzaken.nl/bibliotheek/?categorie=plannen-en-resultaten>

afgelopen jaren verschillende maatregelen getroffen, waaronder maatregelen die zich richten op het vergroten van het pensioenbewustzijn. Deze maatregelen hebben bijgedragen aan het afnemen van het aantal werknemers zonder pensioenopbouw. In 2019 bouwden 936.000 werknemers geen pensioen op. Eind 2023 was dat nog 680.000²¹. Daarnaast heeft het kabinet vanwege de transitie naar het nieuwe stelsel ook een brede publiekscampagne gehouden om mensen bewust te maken van de regels van het nieuwe pensioenstelsel en het pensioenbewustzijn te vergroten. De financiële positie na pensionering van huishoudens wordt ook beïnvloed door de geldende pensioenregeling die met de werkgever is afgesproken. Daarom heeft het kabinet in 2024 en 2025 publiekscampagnes georganiseerd die zich richtten op werkgevers zonder pensioenregeling²². In de evaluatie naar aanleiding van de cijfers over het aantal werknemers zonder pensioenopbouw in 2024 zal onder andere worden stilgestaan bij de effectiviteit van deze campagnes.

Deze leden lezen de pijlers met name als publiekscampagnes, maar vragen het kabinet of ook praktische tools kunnen worden ontwikkeld, zoals beleggingswijzers vanuit de overheid. Bijvoorbeeld een praktische handleiding of lijst van beleggingen naar risicoprofiel. Deze leden merken op dat financiële zaken voor veel mensen spannend zijn en dat specifieke overheidsinformatie over bijvoorbeeld verstandig beleggen of sparen meer vertrouwen kan geven.

Het kabinet herkent dat voor veel mensen financiële zaken spannend kunnen zijn en specifieke overheidsinformatie helpt meer vertrouwen te geven. Zoals in het BNC-fiche beschreven helpt de website www.wijzeringeldzaken.nl om betrouwbare informatie te vinden bij het maken van geldkeuzes. Op deze website zijn ook handvatten te vinden, zoals de checklist beleggen. Ook zijn er links naar andere websites met betrouwbare informatie, zoals van de AFM en de Vereniging voor Effectenbezitters (VEB). Daarnaast stelt het platform Wijzer in geldzaken jaarlijks het "Wat betekent dit voor mij"-instrument beschikbaar. Deze geeft inzicht in wat de gevolgen in de portemonnee zijn van nieuwe wetten en regelingen per 1 januari van het nieuwe jaar.

De leden van de CDA-fractie lezen bij de vierde pijler dat het kabinet aanbeveelt om in het kader van het stimuleren van aanvullend onderzoek, systemisch kennis en resultaten te delen over methoden die aantoonbaar effectief zijn bij het vergroten van financiële geletterdheid. Deze leden vragen of het kabinet hier alleen een rol voor Wijzer in geldzaken ziet, of ook breder kijkt naar inzichten van bijvoorbeeld afdelingen financiële gezondheid bij banken, kennis van psychologen-netwerken en andere maatschappelijke initiatieven.

Het kabinet kijkt breder dan alleen naar platform Wijzer in geldzaken, maar merkt hierbij op dat ook vanuit dit platform partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties al hun krachten bundelen om mensen in Nederland voor te bereiden op het maken van financiële keuzes. Binnen het platform wordt kennisdeling als hoeksteen gezien; partners komen regelmatig samen om kennis, gedragsinzichten en ervaringen te delen. Partners brengen hun expertise in, variërend van financiële planning tot gedragspsychologie en consumentengedrag.²³ Daarnaast wordt er samengewerkt met bijvoorbeeld Stichting Financieel Gezond Nederland, waarin organisaties uit de publieke, private en semipublieke sector zich actief inzetten om financiële kwetsbaarheid in Nederland terug te dringen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie verwelkomen de inzet van het kabinet om financiële geletterdheid van (kwetsbare) burgers te verbeteren maar zijn van mening dat dit hoofdzakelijk een nationale aangelegenheid is.

Deze leden lezen dat de strategie, geïnitieerd door de Europese Commissie, zich primair richt op het bevorderen van financiële inclusie door bewustwording te vergroten, toegang en effectief gebruik van financiële diensten te stimuleren, de economische weerbaarheid van burgers te versterken en beleid te ontwikkelen dat kwetsbare groepen ondersteunt. Daarnaast beoogt de strategie de beleggingsvaardigheden en het inzicht in financiële producten te verdiepen, met nadruk op een realistische afweging tussen risico en rendement.

Deze leden vragen op welke concrete manieren het kabinet de economische weerbaarheid van kwetsbare groepen wil ondersteunen. Het kabinet geeft aan gebruik te willen maken van best practices, welke best practices zijn dit concreet? In hoeverre is het gebrek aan financiële

²¹ Kamerstukken II, 2025/2026, 32 043 nr. 690.

²² Kamerstukken II, 2024/2025, 32 043 nr. 687.

²³ <https://www.wijzeringeldzaken.nl/bibliotheek-/media/pdf/koers-wijzer-in-geldzaken-2024-2026.pdf>

geletterdheid vooral een probleem onder jongeren wat wordt gevoed door sociale media? Welke andere kwetsbare groepen heeft het kabinet in scope?

Jongeren van nu worden geconfronteerd met financiële uitdagingen in de digitaliserende wereld en kunnen daardoor kwetsbaar zijn. Onderzoek van de AFM ²⁴ toont bijvoorbeeld aan dat jongeren gemiddeld 6,5 uur per dag besteden op hun smartphone waarvan ruim de helft op sociale media. De constante stroom aan online verleidingen zorgt voor veel uitdagingen voor jongeren, die van nature impulsgevoeliger zijn. De AFM stelt dat de huidige generatie jongeren zich wezenlijk anders oriënteert en informeert op de financiële markt dan eerdere generaties. In de online belevingswereld zijn jongeren extra gevoelig voor de sociale context waarin informatie circuleert. Iedereen te maken kan krijgen met financiële problemen. Er zijn echter groepen die vanwege een kwetsbare positie meer risico lopen, zoals mensen met laag betaald en onzeker werk, statushouders en laaggeletterden.²⁵ Ook zzp'ers kunnen kwetsbaar zijn, bijvoorbeeld als het gaat om hun pensioenvoorziening. Bij de projecten die door Wijzer in geldzaken worden uitgevoerd, wordt per project bepaald welke kwetsbare groepen tot de doelgroep zouden moeten behoren. Zo stond de afgelopen Pensioen3daagse deels in het teken van zelfstandige ondernemers. Het kabinet heeft nog geen zicht op welke concrete *best practises* uit andere lidstaten nuttig zijn om gebruik van te maken, maar ziet de strategie juist als mogelijkheid verder kennis te nemen van de best practises en zo te kunnen bepalen welke voor de Nederlandse context het best toepasbaar zijn.

In de strategie heeft de Europese Commissie in het bijzonder aandacht voor het vergroten van kennis over retailbeleggen en financiële producten. Het kabinet onderschrijft het standpunt van de Europese Commissie dat, indien een individu ervoor kiest te participeren op de kapitaalmarkten, hij of zij toegerust moet zijn om weloverwogen en geïnformeerde beslissingen te nemen. In dat kader vragen de leden van de BBB-fractie of het kabinet ook oog heeft voor de verkooptechnieken en het creëren van schaarste, wat vaak onderdeel is van het adverteren door goeroe's op sociale media? Deze leden vragen daarnaast of het kabinet van mening is dat kennis van een beleggingsproduct an sich onvoldoende weerbaarheid met zich meebrengt om niet in verkooptechnieken van "get rich quick schemes" te trappen? Deze leden vragen ook wat kan het kabinet nog meer kan doen om oplichtende praktijken online met "get rich quick schemes" (die juridisch gezien geen oplichting hoeven te zijn) tegen te gaan?

Het kabinet deelt de door de BBB-fractie geuite zorgen over de uitdagingen op het gebied van consumentenbescherming in de digitale (financiële) omgeving. In dat kader verwijs ik graag opnieuw naar de kamerbrief²⁶ over ongewenste beïnvloeding van (jongere) consumenten bij het maken van financiële keuzes, waarin de Kamer wordt geïnformeerd over de bestaande wet- en regelgeving, alsmede over de lopende en voorgenomen acties gericht op bescherming van consumenten. Door innovatie zal de beïnvloeding van consumenten telkens nieuwe vormen aannemen. Beleid en wetgeving, en het toezicht hierop, kunnen ongewenste beïnvloeding en de schade hiervan beperken, maar nooit volledig voorkomen. Daarom is financiële geletterdheid en bewustwording van (ongewenste) beïnvloeding hiertegen een zeer belangrijk afweermechanisme.

²⁴ Dit rapport beschrijft een verkennend onderzoek naar het gedrag als financiële consument en de manier van informatie zoeken door jongeren uit Gen Z (geboren 1997–2010). Zie: <https://www.afm.nl/~profmedia/files/rapporten/2025/rapport-afm-genz.pdf>

²⁵ <https://www.wijzeringeldzaken.nl/platform-wijzeringeldzaken/publicaties/7199-wig-nib-rapport-financieel-kwetsbaar-def.pdf>

²⁶ Kamerstuk II, 2023/2024, 27 879, nr. 95.